

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ М'ЯСНИХ, РИБНИХ ТА
МОРЕПРОДУКТІВ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

факультет харчових наук,
нутриціології та управління якістю
“ 04 ” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

ВИРОБНИЧИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Спеціальністю G13 «Харчові технології»

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»

освітньо-професійна програма «Харчові технології»

Факультет (ННІ) Харчових наук, нутриціології та управління якістю

Факультет Харчових наук, нутриціології та управління якістю

Розробник: Віктор ЄМЦЕВ, професор кафедри технології м'ясних, рибних
та морепродуктів, д.е.н., професор

**1.Опис навчальної дисципліни
«Виробничий менеджмент»**

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Галузь знань	G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Освітньо-кваліфікаційний рівень	ОС «Магістр»
Спеціальність	G13 «Харчові технології»
Освітня програма	«Технології зберігання, консервування та переробки м'яса», «Технології зберігання та переробки риби і морепродуктів»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота)	-
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної, скороченої та заочної форм навчання	
	Заочна форма навчання
Рік навчання	1
Семестр	2
Лекційні заняття	15
Практичні, семінарські заняття	30
Лабораторні заняття	Не передбачено навчальним планом.
Самостійна робота	75
Індивідуальні заняття	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	-
Форма контролю	Екзамен

1.Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Виробничий менеджмент» є формування і засвоєння комплексу теоретичних знань та прикладних навичок

із раціональної організації виробництва, планування і оперативного управління основним виробництвом, підрозділами виробничої інфраструктури, управління якістю продукції, інформаційного забезпечення, застосування методів підвищення результативності виробничих систем та економічної ефективності функціонування підприємства в ринкових умовах.

Завданням вивчення дисципліни «Виробничий менеджмент» є теоретична та практична підготовка здобувачів з питань:

- теорії та сучасної практики організації виробництва;
- проведення техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації функціонування виробничих систем;
- планування ресурсного забезпечення виробництва, обсягів виробництва і збуту продукції;
- ефективного управління діяльністю промислового підприємства в ринкових умовах;
- оновлення продукції та організаційно-технічного розвитку підприємства з метою розвитку їх конкурентоспроможності;
- фінансової оцінки діяльності підприємства;

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню дисципліни «Виробничий менеджмент»: «Інформатика та інформаційні технології», «Технологія галузі», «Менеджмент підприємств галузі з основами підприємництва», «Економіка підприємств», «Менеджмент персоналу», «Правове забезпечення управлінських рішень», «Психологія управління».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати задачі і проблеми різного рівня складності наукового, технічного та педагогічного характеру у процесі навчання, науково-дослідної, освітньої діяльності та у виробничих умовах підприємств галузі, що передбачає застосування базових теоретичних знань, розвинутої системи логічного мислення, комплексу теорій та методів фундаментальних і прикладних наук.

(інформація доступна в освітній програмі)

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження з урахуванням світових тенденцій науково-технічного розвитку галузі.

СК 9 Здатність розробляти програми розвитку та ефективного функціонування підприємств харчової промисловості і закладів ресторанного господарства, у тому числі в контексті зовнішньоекономічних зв'язків

(інформація доступна в освітній програмі)

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 02. Приймати ефективні рішення, оцінювати і порівнювати альтернативи у сфері харчових технологій, у тому числі у невизначених ситуаціях та за наявності ризиків, а також в міждисциплінарних контекстах.

ПРН 07. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері харчових технологій, зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців

ПРН 08. Здійснювати захист інтелектуальної власності у сфері харчових технологій, виконувати відповідні патентні дослідження, готувати документи на отримання патентів на винаходи і корисні моделі.

ПРН 11. Оцінювати та усувати ризики і невизначеності при прийнятті технологічних та організаційних рішень у виробничих умовах для. Забезпечення якості та безпечності харчових продуктів.

(інформація доступна в освітній програмі)

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	у тому числі			
	усього	л	п	с.р
Модуль 1				
1-й змістовий модуль: Організаційні основи виробничої системи підприємства та основні компоненти виробничого менеджменту				
Тема 1. Виробничий менеджмент як різновид практичної управлінської діяльності	8	1	2	5
Тема 2. Виробнича система організації: поняття, склад, види та структура	8	1	2	5
Тема 3. Організація основного виробництва. Типи виробництв	16	2	4	10
Тема 4. Організація роботи підрозділів виробничої інфраструктури	16	2	4	10
Тема 5. Виробнича потужність та виробнича програма	8	1	2	5
Тема 6. Організація матеріально-технічного забезпечення та збуту	8	1	2	5
Разом за змістовим модулем 1	64	8	16	40
2-й змістовий модуль: Управління поточним функціонуванням виробничої системи				
Тема 7. Управління ресурсами, запасами і витратами	15	1	4	10
Тема 8. Основи менеджменту якості	8	1	2	5

Тема 9. Управління результативністю та ефективністю функціонування виробничої системи	16	2	4	10
Тема 10 Основи проектування. Процес проектування операційної системи	17	3	4	10
Разом за змістовним модулем 2	56	7	14	35
Всього годин	120	15	30	75

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	1-й змістовий модуль: Організаційні основи виробничої системи підприємства та основні компоненти виробничого менеджменту	
1	Тема 1. Виробничий менеджмент як різновид практичної управлінської діяльності <i>Сутність та галузеві особливості операційної функції. Виробничий (операційний) менеджмент. Сутність, місце і взаємозв'язок виробничого менеджменту в системі менеджменту організації. Особливості виробничого менеджменту. Функції методи і принципи виробничого менеджменту.</i>	1
2	Тема 2. Виробнича система організації: поняття, склад, види та структура <i>Сутність системного підходу до виробничого менеджменту. Операційна система як об'єкт управління. Особливості та властивості операційної системи. Елементи операційної системи. «Входи» та «виходи» операційної системи. Класифікаційні підходи до операційних систем. Операційні системи масового виробництва. Специфічні риси одиначної операційної системи</i>	1
3	Тема 3. Організація основного виробництва. Типи виробництв <i>Сутність та задачі організації основного виробництва. Принципи та методи організації основного виробництва. Організаційні типи виробництва. Техніко-технологічна база виробництва: складові та тенденції розвитку. Класифікація виробничих процесів.. Виробничий і технологічний цикли. Способи поєднання технологічних операцій. Тривалість виробничого циклу та чинники, що її визначають. Шляхи скорочення тривалості виробничого циклу на підприємстві. Принципи організації виробничого процесу в часі і просторі. Види руху предметів праці. Ознаки поточкового виробництва.</i>	2
4	Тема 4. Організація роботи підрозділів виробничої інфраструктури <i>Сутність, призначення та склад виробничої інфраструктури підприємства. Організація енергетичного господарства. Організація транспортного господарства. Організація ремонтного господарства. Організація складського та тарного господарств.</i>	2
5	Тема 5. Виробнича потужність та виробнича програма <i>Поняття виробничої потужності. Чинники, що визначають величину виробничої потужності. Показники використання виробничої потужності. Резерви покращання використання виробничої потужності. Плановий баланс виробничих</i>	1

	<i>потужностей. Планування обсягів виробництва продукції в натуральних одиницях виміру. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному вираженні. Планування обсягу реалізації продукції.</i>	
6	Тема 6. Організація матеріально-технічного забезпечення та збуту <i>Сутність та призначення матеріально-технічного забезпечення підприємства. Зміст, задачі вихідні дані та послідовність розроблення плану матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Планування матеріальних запасів. Управління запасами.</i>	1
2-й змістовий модуль: Управління поточним функціонуванням виробничої системи		
7	Тема 7. Управління ресурсами і запасами <i>Сутність, типи та основні функції запасів.. Управління матеріально-технічними запасами. Диспетчеризація. Основні стратегії ресурсозбереження.</i>	1
8	Тема 8. Основи менеджменту якості <i>Поняття про фактори забезпечення якості продукції (робіт, послуг) та їх значення. Показники якості та методи їх оцінювання. Планування якості. Основні підходи до менеджменту якості. Система управління якістю продукції. Інструменти контролю якості. Система стандартів ISO – 9000 та НААСР. Організаційне забезпечення якості</i>	1
9	Тема 9. Управління результативністю та ефективністю функціонування виробничої системи <i>Продуктивність операційної діяльності як міра результативності виробничого менеджменту. Комплексний підхід до питань продуктивності та використання виробничої потужності. Моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Показники результативності функціонування виробничих операційних систем. Фактори, що впливають на динаміку продуктивності операційної системи. Процес управління продуктивністю операційної системи. Шляхи підвищення продуктивності операційної системи.</i>	2
10	Тема 10 Основи проектування. Процес проектування операційної системи <i>Сутність проектного підходу до управління організацією. Види проектів. Планування проектів та основні етапи їх розробки. Економічна оцінка проектів</i>	3
	Всього	15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)
1	2	3
Тема 1. Виробничий менеджмент як різновид практичної управлінської діяльності		
1	Практичне заняття 1 Сутність, роль та сфери призначення виробничого менеджменту організацій. Об'єкт і суб'єкт, функції, методи і принципи виробничого менеджменту. Закони організації та розвитку виробничих систем.	2

	Менеджер: сфери прийняття рішень, знання, уміння, навички.	
Тема 2. Виробнича система організації: поняття, склад та види		
2	Практичне заняття 2 Виробнича система: сутність, елементи, місце в структурі організації, типологія. Технологія і виробничий процес. Виробнича структура та її види. Принципи та методи раціональної організації виробничого процесу в просторі та часі. Структура виробничого циклу та розрахунок його тривалості. Шляхи скорочення тривалості виробничого циклу на підприємстві. Планування виробничого процесу.	2
Тема 3. Організація основного виробництва. Типи виробництв		
3	Практичне заняття 3 Склад та задачі організації основного виробництва. Організаційні типи виробництва та їх основні відмінності. Методи організації основного виробництва. Ознаки потокового виробництва. Потокова лінія та її структурні елементи.	4
Тема 4. Організація роботи підрозділів виробничої інфраструктури		
4	Практичне заняття 4 .Виробнича інфраструктура підприємства: призначення та склад. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Організація роботи ремонтного господарства. Організація роботи енергетичного господарства.	4
Тема 5. Виробнича потужність та виробнича програма		
5	Практичне заняття 5 Поняття виробничої потужності. Чинники, що визначають величину виробничої потужності. Організація операційного процесу у просторі. Типи операційних процесів, їх ознаки. Особливості управління за фазами операційного циклу. Структура і тривалість операційного циклу підприємства та шляхи його скорочення. Показники використання виробничої потужності. Резерви покращання використання виробничої потужності.. Планування обсягів виробництва продукції в натуральних одиницях виміру. Плановий баланс виробничих потужностей. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному вираженні. Планування обсягу реалізації продукції	2
Тема 6. Організація матеріально-технічного забезпечення та збуту		

6	<p>Практичне заняття 6 Організація матеріально-технічного забезпечення та збуту Сутність та призначення матеріально-технічного забезпечення підприємства. Зміст, задачі вихідні дані та послідовність розроблення плану матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Планування матеріальних запасів. Управління запасами. Транспортне обслуговування. Управління матеріально-технічним забезпеченням та його основні завдання. Збутова діяльність, її суть, економічне значення та організаційна структура</p>	2
Тема 7 Управління ресурсами, запасами і витратами		
7	<p>Практичне заняття 7 Сутність та основні функції запасів. Типи запасів, склад витрат на їх формування та збереження. Сутність управління запасами: створення суспільно-необхідного рівня запасів матеріальних ресурсів. Сучасні методи та прийоми управління матеріально-технічними запасами підприємства. Диспетчеризація. Основні стратегії та напрямки ресурсозбереження.</p>	4
Тема 8. Основи менеджменту якості		
8	<p>Практичне заняття 8 Поняття про фактори забезпечення якості товарів і послуг та їх значення. Показники якості продукції. Контроль якості. Системи управління якістю продукції. Міжнародні системи управління якістю продукції та системи сертифікації.</p>	2
Тема 9. Управління результативністю та ефективністю функціонування виробничої системи		
9	<p>Практичне заняття 9 Показники результативності та ефективності функціонування виробничих систем та підприємства. Контроль і регулювання продуктивності виробничої системи. Процес управління продуктивністю та ефективністю. Діагностика стану виробничої системи. Процес організаційного проектування, раціоналізації та реінжинірингу виробничої системи.</p>	4
10	<p>Тема 10 Основи проектування. Процес проектування операційної системи</p>	4

Разом	30
-------	----

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	2	3
1	<p>Тема 1. Виробничий менеджмент як різновид практичної управлінської діяльності</p> <p><i>Опрацювати питання:</i> Сутність та галузеві особливості операційної функції. Розкрийте сутність виробничого (операційного) менеджменту, його місце і значення операційного менеджменту в системі менеджменту організацій. Сутність, принципи та функції операційного менеджменту.</p>	5
2	<p>Тема 2. Виробнича система організації: поняття, склад та види</p> <p><i>Опрацювати питання:</i> Сутність, основне призначення, складові, властивості та особливості операційної системи організації. Класифікаційні підходи до операційних систем. Сутність та основні принципи системного підходу до управління операційною системою. Сутність, значення та завдання переробної підсистеми операційної системи. Сутність, значення і завдання підсистеми планування й контролю. Сутність підсистеми забезпечення, її завдання та склад. Необхідність та особливості проектування операційної системи.</p>	5
3	<p>Тема 3. Організація основного виробництва. Типи виробництв</p> <p><i>Опрацювати питання:</i> Сутність та методи організації основного виробництва. Виробнича структура підприємства. Принципи організації виробничих процесів. Виробничий процес. Класифікація виробничих процесів. Типи виробництв та їх техніко-економічна характеристика. Виробничий цикл. Структура виробничого циклу. Розрахунок та аналіз тривалості виробничого циклу. Показники оцінки ефективності виробничого циклу. простого та складного процесів. Оптимізація режимів роботи обладнання.</p>	10
4	<p>Тема 4. Організація роботи підрозділів виробничої інфраструктури</p> <p><i>Опрацювати питання:</i> Сутність, призначення та склад виробничої інфраструктури підприємства. Структура, призначення та організація енергетичного господарства. Розрахунок потреби в енергоресурсах й енергетичний баланс підприємства. Організація транспортного господарства. Фактори, що визначають його структуру. Види транспорту. Класифікація транспортних засобів підприємств. Планування потреби в транспортних засобах. Вантажообіг та вантажопотік. Шахова відомість вантажопотоків підприємства. Системи маршрутів транспортних</p>	10

	<i>перевезень. Структура, завдання та функції організація ремонтного господарства. Система планово-попереджувального ремонту (ППР). Типи зносу обладнання. Види ремонтів. Ремонтний цикл. Одиниця ремонтної складності. Організація складського та тарного господарств Фактори, що визначають структуру складського господарства. Види складів. Механізація й автоматизація складських робіт</i>	
5	Тема 5. Виробнича потужність та виробнича програма <i>Опрацювати питання: Поняття та показники виробничої програми підприємства (натуральні, вартісні, умовно-натуральні, трудові). Показники товарної, валової, реалізованої продукції. Поняття асортименту та номенклатури. Особливості формування та оптимізації виробничої програми підприємства. Виробнича потужність підприємства: поняття, вимірники, види (перспективна, проектна, ефективна, резервна, поточна (фактично досягнута, діюча)). Розрахунок основних видів потужності підприємства (цеху, дільниці). Фактори, що визначають виробничу потужність підприємства (цеху, дільниці). Поняття «вузьке місце». Показники використання виробничої потужності. Резерви покращання використання виробничої потужності. Обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю підприємства.</i>	5
6	Тема 6. Організація матеріально-технічного забезпечення та збуту <i>Опрацювати питання: Сутність та види запасів. Завдання та форми організації матеріально-технічного забезпечення підприємства. Планування МТЗ. Відмінності транзитної і складської форм матеріально-технічного забезпечення підприємства. Основні функції служби матеріально-технічного забезпечення. (робіт, послуг). Різниця між управлінням запасами й контролем запасів. Основні переваги та етапи процесу управління запасами. Сучасні тенденції та методи управління запасами: «точно в строк» (JIT), економічний розмір замовлення (EOQ), «першим прийшов — першим пішов» (FIFO), «останнім прийшов — першим пішов» (LIFO). Складові елементи організації збуту Моделі та канали збуту. Стратегії управління збутом. Ключові етапи управління збутом.. Критерії відбору постачальників, посередників та кінцевих споживачів. Сутність та методи розрахунку собівартості виробництва одиниці продукції. Обґрунтування заходів щодо зниження собівартості продукції. Планування витрат і доходів підприємства. Планування прибутку та рівня безбитковості діяльності підприємства. Комерційні угоди: призначення, види, структура. Налагодження партнерських зв'язків у підприємстві. Міжнародні правила перевезень «Інкотермс - 2020».</i>	5
7	Тема 7 Управління ресурсами, запасами і витратами. <i>Опрацювати питання: Сутність, функції, завдання і основні вимоги до оперативного управління операційною діяльністю підприємства. Сутність, завдання оперативного планування в системі оперативного управління. Види планів. Система оперативно-виробничого планування. Календарне планування. Диспетчеризація. Сутність, види, основні завдання оперативного</i>	10

	<p>контролю. Сутність, мета і завдання оперативного аналізу результатів діяльності підприємства. Сутність, роль, функції та мета створення запасів на підприємстві. Основні підходи та моделі до управління запасами. Особливості системи управління запасами "точно вчасно". Управління витратами у виробничих підрозділах підприємства. Поняття прямих і непрямих, основних і накладних, постійних і змінних витрат та ін. Собівартість продукції (послуг), її склад та види. Формування виробничої та собівартості реалізованої продукції (послуг). Встановлення витрат при виробництві та збуті продукції. Витрати на розробку та впровадження нового товару. Основні напрямки зниження собівартості продукції на підприємстві за сучасних умов. Структура ціни (собівартість, прибуток, непрямі податки). Поняття ПДВ, акцизного податку та мита. Формування ціни (оптова ціна виробника, відпускна та роздрібна ціна).</p>	
8	<p>Тема 8. Основи менеджменту якості <i>Опрацювати питання:</i> Сутність, значення, фактори та методи забезпечення якості та безпечності продукції (робіт, послуг). основні показники якості та безпечності продукції. Основні підходи до організації системного підходу до управління якістю. Послідовність розробки програм із забезпечення (підвищення) якості продукції. Вплив якості продукції на формування її конкурентоздатності. Зарубіжні концепції управління якістю. Значення міжнародних стандартів якості та безпечності для підвищення конкурентоспроможності продукції підприємств. Сутність та значення сертифікації продукції. Сутність і завдання системи тотального забезпечення якості та роль в цьому «гуртків якості».</p>	5
9	<p>Тема 9. Управління результативністю та ефективністю функціонування виробничої системи <i>Опрацювати питання:</i> Сутність, мета вимірювання, показники оцінки результатів діяльності операційної системи та їх взаємозв'язок з показниками результативності та ефективності діяльності підприємства. Аналіз виконання плану виробництва і реалізації продукції. Аналіз ритмічності виробництва. Аналіз виконання плану по праці і кадрам. Аналіз продуктивності праці. Аналіз виконання плану витрат на виробництво продукції. Технологія, елементи та етапи моделювання процесу управління продуктивністю операційної системи. Основні шляхи підвищення продуктивності операційної системи. Поняття доходу та прибутку підприємства. Визначення фінансового результату діяльності підприємства. Прибуток підприємства, його формування та використання у ринкових умовах. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Види рентабельності. Алгоритм обчислення рентабельності виробничих засобів, сукупних активів, власного (акціонерного) капіталу, окремих виробів. Напрямки підвищення рентабельності на підприємствах України за сучасних умов. Об'єкти та інформаційне забезпечення організації економічного аналізу. Принципові положення та система показників оцінки ефективності виробничо-господарської, фінансової та інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства.</p>	10

10	<p>Тема 10 Основи проектування. Процес проектування операційної системи</p> <p><i>Опрацювати питання: Сутність, основні завдання, стандарти та етапи проектування операційної системи.</i></p> <p><i>Особливості проектування продуктів і виробничих процесів з урахуванням «життєвого циклу» продукції, галузі, ринку.</i></p> <p><i>Основні типи проектів, які використовуються для проектування виробничих потужностей. Основні етапи проекту при створенні підприємства.</i></p> <p><i>Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії бізнесу. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для ведення бізнесу. Виявлення сильних і слабких сторін фірми. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії Розрахунок фінансових показників проекту та визначення його ефективності та доцільності. Можливі джерела фінансування проекту. Шляхи виходу з проекту</i></p>	10
Разом		75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

Важливою передумовою успішного засвоєння студентами теоретичних знань, умінь і набуття практичних навичок з курсу є наполеглива, ритмічна робота над навчальною дисципліною протягом навчального семестру, своєчасне виконання ними усіх завдань, передбачених програмою.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен (залік):
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- тестові завдання;
- презентація та обговорення рефератів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання (теоретичні завдання нормативного та практичного характеру);
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проектного навчання (розробка та публічний захист БП);
- метод навчальних дискусій та дебатів під час обговорення рефератів;

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про

екзамени та заліки у НУБіП України» (затверджено Вченою радою НУБіП 27.02.2025 р. протокол № 8)

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
		денна форма
1-й змістовий модуль: Організаційні основи виробничої системи підприємства та основні компоненти виробничого менеджменту		
Лекція 1	<i>знати: теоретико-методичні аспекти організації виробничого процесу та оперативного управління підприємством; склад, методи та особливості управління основним виробництвом, допоміжним та обслуговуючим господарством; методи раціональної організації виробничих процесів, організацію їх матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, визначення виробничих потужностей підприємств;</i> <i>вміти: планувати потребу всіх видів ресурсів та витрати на їх придбання, управляти витратами для забезпечення ефективної діяльності всіх підрозділів підприємства. використовувати довідкову і навчально-методичну літературу з питань організації виробництва; розраховувати основні техніко-економічні показники роботи підприємства; планувати підвищення використання виробничої потужності підприємства та всіх факторів виробничого процесу; розраховувати виробничу програму підприємства та складати план його матеріально-технічного забезпечення;</i> <i>Використовувати: під час самостійного виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації виробничих систем; володіння методиками та навичками планово-економічних розрахунків при плануванні виробництва і збуту продукції, ресурсного забезпечення виробництва;. сучасні структури організації виробництва та методики розрахунку потреби у матеріальному забезпеченні всіх підрозділів для забезпечення результативної діяльності підприємства</i>	1
Практична робота 1		5
Самостійна робота 1.		5
Лекція 2		1
Практична робота 2		5
Самостійна робота 2.		5
Лекція 3		2
Практична робота 3		5
Самостійна робота 3.		5
Лекція 4		2
Практична робота 4		5
Самостійна робота 4		5
Лекція 5		2
Практична робота 5		5
Самостійна робота 5		5
Лекція 6		2
Практична робота 6		5
Самостійна робота 6		5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
2-й змістовий модуль: Управління поточним функціонуванням виробничої системи		
Лекція 7	<i>Знати</i> зміст та джерела фінансової та виробничої діяльності підприємства, її структуру і алгоритм матеріального забезпечення та управління операційними циклами в сучасних умовах. Сучасні вимоги та стандарти забезпечення якості та безпечності продукції. Сучасні підходи до управління якістю та конкурентоспроможністю продукції; можливі варіанти реінжинірингу виробництва з метою збільшення ефективності виробництва; <i>Вміти</i> розраховувати собівартість продукції; планувати обсяги реалізації продукції; розраховувати ціни на продукцію та послуги; розраховувати прибуток та визначати напрями його використання на підприємстві; визначати рентабельність підприємства; розраховувати економічну ефективність від провадження нової прогресивної технології та нової продукції.	2
Практична робота 7		5
Самостійна робота 7		10
Лекція 8		2
Практична робота 8		5
Самостійна робота 8		10
Лекція 9		2
Практична робота 9		5
Самостійна робота 9		12
Лекція 10		2
Практична робота 10		5

Самостійна робота 10	<i>Використовувати</i> розрахунку собівартості виробництва одиниці продукції та основних техніко-економічних показників, що характеризують результати діяльності підприємства; вибирати найбільш перспективні напрями реінжинірингу процесів та заходи по відтворенню і раціональному використанні всіх видів ресурсів; оцінювати заходи по впровадженню у виробництво маловідходних та безвідходних ресурсо- та енергозберігаючих технологій.	10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2) / 2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс (Навчальна робота + екзамен)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

90-100 балів – якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру.

74-89 балів – якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності;

60-73 бали – якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними уміннями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури.

0-59 балів – якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, уміннями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування)
-----------------------------------	---

	навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Контрольні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn -);
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники і навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

10. Рекомендована література

Законодавча та нормативно-правова

1. Конституція України (офіц. текст за станом на 01.01.2026 р.) / – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Цивільний кодекс України (офіц. текст: за станом на 09.01.2026 р. / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (офіц. текст у редакції від 02.05.2026) / Верховна Рада України.
- URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Податковий Кодекс України (редакція від 01.04.2026)// [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. «Про оплату праці» Закон України від 24.03.1995 р. №108/95-ВР (редакція від 24.08.2024)//
- URL: <https://www.profiwins.com.ua/ru/legislation/laws/95.html>

6. «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» Закон України №755-IV від 15.05.2003р. (редакція від 04.04.2026)// URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
7. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» Закон України «: (редакція від 02.03.2026) // - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
9. «Про колективні договори і угоди» Закон України (чинна редакція від 11.12.2022) // - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
10. «Про відпустки» Закон України: (редакція від 12.10.2025) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. «Про господарські товариства» Закон України (редакція від 31.03.2023) // - URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T157600.html
13. «Про цінні папери та фондовий ринок» Закон України (редакція від 23.04.2026)// - URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsnn-papери-ta-fondoviy-rinok>
14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : [редакція від 26.01.2026] // - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
14. «Про військовий збір». Закон України №4015-IX від 10.10.2024 («Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану») та №4113-IX від 04.12.2024 («Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні») // - URL: <https://www.tax.gov.ua/baneryi/aktualni-pitannya/povidomlennya/181347.html>
15. Стан Продовольчої безпеки та харчування в світі у 2024 р., // URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/ffb79f08-bf03-404a-9ad3-f8ef9c3c9e6b/content/cd1254en.html#gsc.tab=0>
16. Global Hunger Index. (2023), // URL: <https://www.globalhungerindex.org/>.
17. WFP 2025 Global Outlookhttps, // - URL: https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000162840/download/?_ga=2.98078367.1045080564.1745838682-1871173570.1745838682
18. FAO 1996. Rome Declaration of World Food Security and World Food Summit Plan of Action. // URL: <https://www.fao.org/fao-stories/article>
19. Закон України «Про продовольчу безпеку України» № 8370 від 29.12.2011 [редакція від 24.03.2024], // - URL: <https://ips.ligazakon.net/document/>.
20. Стратегія національної безпеки України. Безпека людини - безпека країни. Указ Президента України № 392/2020 від 14.09. 2020 р., // - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>

21. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019 р, // - URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
22. Статистичний збірник «Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України, 2021», // URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> .
23. Положення про порядок створення та функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів : [постанова КМУ : від 22 травня 1996 р. № 549 (редакція від 25.08.2004,) // - URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/549-96-п>.
24. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств.
Наказ Міністерства економіки України N 290 від 06.09.2006. // - URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7ebefbc1-f78e-4797-a4c2-%20282034cce923&title=MetodichniRekomendatsiiZRozroblenniaBiznes-planuPidpriemstv>
25. Міжнародні правила інтерпретації (тлумачення) комерційних термінів щодо перевезень «Інкотермс 2020». (International Commercial Terms). Міжнародна торгова палата (ICC) - URL: <https://incoterms2020.com.ua/termini-inkoterms-2020/>

Основна:

1. Благун І.І., Зварич О.І, Колосок В.М. Операційний менеджмент : навч. посіб.Івано-Франківськ, 2025, - 229 с. , – URL: <https://lib-repo.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/23341/1/pdf> НВ!
2. Ратушняк, О. Г. Операційний менеджмент : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. Г. Ратушняк, О. Г. Лялюк. – [Видання 2-ге, доповнене і перероблене]. – Вінниця : ВНТУ, 2025. –235 с. – URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Ratushnyak_2025_235.pdf
3. Організація виробництва на підприємствах харчової промисловості: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. Т.Л., Мостенська. — К. Кондор, 2012. — 723 с. або Електронний ресурс. – URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8832/1/organiz.pdf>.
4. Веретенникова Г. Б. В31 Планування та організація діяльності підприємства [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Г. Б. Веретенникова, В. В. Томах, І. М. Геращенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 210 с. – URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26529/1/2020-.pdf>
5. Виробничий (операційний) менеджмент [Текст] : підручник / За заг. ред. Бутка М.П. [М.П. Бутко, С.М. Задорожна, Н.В. Іванова та ін]. - К.: «Центр учбової літератури», 2019. - 424 с. – URL: <https://files.znu.edu.ua/files/TSUL/0036763.pdf>

6. Виробничий менеджмент: Конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «магістр» спеціальністю G13 «Харчові технології» денної та заочної форм навчання/ Уклад.: Ємцев В.І. - К.: НУБіП, 2025.- 121 с.
7. Виробничий менеджмент: підручник / за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Ю. В. Гончарова; 2-ге вид., допов. і перероб. -К.: Кафедра, 2014. -512 с. – URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/10672/2/VM_P_2014_Titul_Zmist_P_eredmova.pdf
8. Кійко В.В. Системи управління якістю на підприємствах харчової промисловості : навч. посібник / В.В. Кійко, О.П. Мельник, О.В. Кузьмін, Н.В. Попова. – Одеса : Олді+, 2023. – 278 с. – URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e0958818-70d3-46ae-9835-0f92d2621a94/content>
9. Маркіна І. А., Помаз О. М., Помаз Ю. В. Операційний менеджмент : навчальний посібник / За ред. І. А. Маркіної. Полтава: ПДАА, 2019. 226 с. – URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e49ce87f-c11c-444e-a52b-6fcd050379af/content>
10. Матвеева Н. М. М33 Управління витратами : навч. посібник / Н. М. Матвеева, О. І. Славута; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 157 с. – URL: <https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/38.2-Matveeva.pdf>
11. Микитюк П. П., Брич В. Я., Микитюк Ю. І., Труш І. М. Управління проектами: підручник. [для студ. вищ. навч. закл.]. Тернопіль, 2021. – 416 с – URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi70/0050884.pdf>
12. Михайловська О.В. Операційний менеджмент : навч. посіб. / - К.: Кондор, 2018, - 552 с. – URL: https://pidru4niki.com/10760803/menedzhment/operatsiyniy_menedzhment
13. Операційний менеджмент. навч. посіб. / Л.Я. Балаш, О.В. Лисюк, А.В. Саміло, О.І. Ковальчук – Львів: видавництво Репроцентр захід, 2023, -194 с., – URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/12175/1/.pdf>
14. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. – Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. – 402 с.– URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema-navchal-nyy-posibnyk.pdf>
15. Управління витратами: навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. В.М. Марченко. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. –268 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/dfb392ab-b7fb-4366-9fe4-9f2db7e09f04/content>
16. **«Виробничий менеджмент»:** [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до вивчення дисципліни для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності G13 «Харчові технології», освітньо-професійна програма «Харчові технології» денної та заочної форми здобуття освіти / уклад. Віктор Ємцев – К.: НУБіП, 2026. - 82 с.

Додаткова:

1. Василенко В.О., Ткаченко Т.І. Виробничий (операційний) менеджмент: Навчальний посібник. За заг. ред. В.О. Василенко К.: ЦУЛ, 2015. - 532 с. або Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://studfile.net/preview/2429693>
2. Виробничий менеджмент: Навчально-методичний комплекс дисципліни [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент», освітньої програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Т.А. Коцко. – Електронні текстові дані (1 файл: 558 КБ). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 60 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/a9e9181e-6d8a-4af6-91db-0e4d99b3fa08/content> НВ!
3. Економіка та організація виробництва. Самостійна та індивідуальна робота студентів : навчальний посібник / І. В. Причепка, Л. П. Руда. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 186 с. – URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2024/Prychepa_2017_186.pdf
4. Запорожець Г. В., Кучер М. М., Ревенко Н. Г. Виробничий менеджмент: Навч. посіб. для самост. вивч. дисц. –Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2010. – 209 с або Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/33/7-33-b5.PDF>
5. Збірник тестових завдань для самостійної підготовки до комплексного кваліфікаційного державного екзамену студентів / Укладачі:Проскура В.Ф., Лизанець А.Г., Білак Г.Г., Зарічна О.В., Малець О.О.,Мусаткіна В.П., Товт Т.Й., Хаустова К.М. . – Мукачєво : МДУ, 2016. -166с. – URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/650/1/Lyzanets%27%20A.H.%20zbirnyk%20bakalavr%20all.pdf>
6. Левицький В.В. НВ! Операційний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 110 с. – URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi83/0063347.pdf> НВ!
7. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Операційний менеджмент» / Уклад. О. Г. Ратушняк. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 53 с. – URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2022/MV/Ratushnyak_2017_53.pdf
8. Операційний менеджмент : практикум / О. М. Овдіюк, М. М. Тимошенко, А. М. Пивовар, П. В. Пивовар. – Житомир: ЖНАЕУ, 2015. - 156 с. – URL: https://eprints.zu.edu.ua/37946/1/OMP_2015_154%20%282%29.pdf
9. Операційний менеджмент: [методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни] / укладач: О. В. Грідін ; ДБТУ. Харків : [б. в.], 2022. 118 с. – URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/e425bbad-7cd5-4144-8a4b-07043f071ad4/content>
10. Підлісна О.А. Економіка і організація виробництва: конспект лекцій з дисципліни «Економіка і організація виробництва» [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Підлісна О.А., Ткаченко Т.П.; КПІ ім. Ігоря Сікорського - Київ:

КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 146 с – URL: https://www.kpkitp.kiev.ua/wp-content/uploads/2025/02/22023_Pidlisna_Tkachenko.pdf

11. Ратушняк, О., Потушинська, К. (2026). Управління збутовою діяльністю підприємства в сучасних умовах господарювання. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 352(2), 388-394. – URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-352-52>

12. Ющишина Л. О. Ю–75 Управління витратами: курс лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 162 с. – URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cb9e634c-83cc-4d9d-82f9-2ac31f6fc5c1/content>

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт ООН. – URL: <https://press.un.org/en/2016/ga11770.doc.htm>
3. Офіційний сайт ФАО. – URL: <https://www.fao.org/nutrition/en/>
4. Офіційний сайт Державної служба статистики Статистичні щорічники, експрес випуски, публікації і форми (різні роки). – URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/indeks-silskohospodarskoyi-produktsiyi-u-2025-rotsi-poperedni-dani-ekspres-vypusk>
5. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – URL: sfs.gov.ua/
6. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України – URL: <https://me.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – URL: <https://www.mof.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державного агентства України з управління національними проектами – URL: [http:// ns1.ukrproject.gov.ua/](http://ns1.ukrproject.gov.ua/)
9. Національний інститут стратегічних досліджень . – URL: <https://niss.gov.ua/>
10. Інформація про систему планування матеріальних потреб виробництва (MRP). – URL: <http://www.management.com.ua/ims/ims002.html>
11. Про управління бізнес процесами. – URL: www.management.com.ua/
12. Союз птахівників України URL: <https://www.poultryukraine.com/>
13. Асоціація «М'ясної галузі» – URL: <https://association-mg.com.ua/>
14. Всеукраїнська асоціація імпортерів м'яса та м'ясопродукції. – URL: <https://www.vaimm.org.ua/>, (Асоціація ВАІММ)
15. Асоціація «Свинарі України» – URL: <http://asu.pigua.info/uk/news/>
16. ФАО. 2024. Состояние мирового рыболовства и аквакультуры – 2024. “Голубая трансформация” в действии. Рим. – URL: <https://doi.org/10.4060/cd068>
17. Офіційний сайт Державного агентства України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм. – URL: https://darg.gov.ua/files/34/02_13_zvit.pdf